

WIEDZA O SPOŁECZEŃSTWIE
ARKUSZ II
MODEL ODPOWIEDZI I SCHEMAT OCENIANIA

Zasady oceniania:

- za rozwiązanie wszystkich zadań z arkusza II można uzyskać maksymalnie 70 punktów, za rozwiązanie zadań powiązanych z materiałami źródłowymi - 36 punktów, za zadanie rozszerzonej odpowiedzi - 34 punkty,
- model odpowiedzi uwzględnia jej zakres merytoryczny, ale nie jest ścisłym wzorcem sformułowania (poza odpowiedziami jednowyrazowymi i do zadań zamkniętych), uznaje się każdą inną pełną i poprawną merytorycznie odpowiedź, przyznając za nią maksymalną ilość punktów.
- za odpowiedzi do poszczególnych zadań przyznaje się wyłącznie pełne punkty,
- za zadania otwarte, oceniane w skali 0 – 1, przyznaje się punkt wyłącznie za odpowiedź w pełni poprawną,
- jeśli podano więcej odpowiedzi (argumentów, cech itp.) niż wynika z polecenia w zadaniu, ocenie podlega tylko tyle kolejnych odpowiedzi (liczonych od pierwszej), ile jest wymagane w poleceniu,
- jeżeli podane w odpowiedzi informacje (również dodatkowe, które nie wynikają z polecenia w zadaniu) świadczą o pełnym braku zrozumienia omawianego zagadnienia i zaprzeczają udzielonej prawidłowej odpowiedzi, odpowiedź taką należy ocenić na zero punktów,
- informacje podane w nawiasach kwadratowych mają charakter uzupełniający lub alternatywny.

Nr zadania	Model odpowiedzi	Schemat punktowania	
		Zasady przyznawania punktów	Punkty za zadanie
26.1	Art.35.1: a), c) Art.35.2: b), d)	Za prawidłowe przyporządkowanie działania do art.35.1.–1.pkt I do art.35.2.–1pkt	0 – 2
26.2	1. Np.: - ochrona przed dyskryminacją, - przeciwdziałanie wywieraniu presji dotyczącej ujawniania przynależności do mniejszości narodowej, - umożliwianie prowadzenia szkół z językiem ojczystym, - umożliwianie rozwoju pozaszkolnych form kształcenia, - dotowanie ze środków publicznych działań na polu kultury.	Za każde działanie po 1 pkt	0 – 5

Nr zadania	Model odpowiedzi	Schemat punktowania	
		Zasady przyznawania punktów	Punkty za zadanie
26.3	Mniejszości narodowe: A) Niemcy, Białorusini, Ukraińcy, Rosjanie, Litwini, Żydzi, Czesi, Słowacy, Ormianie.	- za wymienienie pięciu nazw – 2 pkt, - czterech – 1 pkt Za prawidłowe wskazanie największej – 1 pkt	0 – 4
	Mniejszości etniczne: 1) Tatarzy, Romowie (Cyganie), Łemkowie, Karaimi.	Za prawidłowy przykład – 1 pkt	
26.4	po rozpatrzeniu przez Sejm poprawek Senatu została skierowana do Prezydenta.		0 – 1
26.5	– mniejszość musi stanowić co najmniej 20% mieszkańców gminy, – władze gminy muszą wyrazić zgodę na wprowadzenie języka pomocniczego.		0 – 1
26.6	Argumenty przeciwników: • zagrożenie dla interesów Polski, • wynarodowienie, • zasada używania jedynie języka polskiego w polskich urzędach.	Za podanie trzech argumentów przeciwników – 1 pkt,	0 – 2
	Argumenty za wprowadzeniem języka mniejszości jako języka pomocniczego, np: • zagwarantowana w konstytucji ochrona praw mniejszości (wolność zachowania i rozwoju własnego języka), • konstytucyjny zakaz dyskryminacji z jakiegokolwiek przyczyny, • ułatwienie załatwiania spraw urzędowych osobom słabo władającym językiem polskim, • zgodność tego rozwiązania z europejskimi standardami ochrony praw mniejszości, • pragnienie, by polskie mniejszości za granicą były traktowane w podobny sposób. Uwaga: należy uwzględnić także inne, poprawne sformułowania.	Za sformułowanie dwóch argumentów zwolenników – 1 pkt,	
26.7	Trzy z niżej wymienionych: – pogranicze kulturowe, obyczajowe i religijne rodziło nowe wartości, – idee stanowiące o wkładzie Polski do cywilizacji europejskiej – tolerancja i poszanowanie odmienności (etnicznej i wyznaniowej).	Za każde następstwo po jednym punkcie	0 – 3

Nr zadania	Model odpowiedzi	Schemat punktowania	
		Zasady przyznawania punktów	Punkty za zadanie
27	27.1. Jeden z niżej wymienionych: – nieufność obywateli do wyników badania opinii publicznej, - obawa o niezetelność wyników, - niechęć do jakichkolwiek ankiet, - frustracja społeczna. Uwaga: należy uwzględnić także inne, poprawne sformułowania zachowujące powyższy sens.	Za poprawnie nazwany problem – 1 pkt	0 – 2
	27.2. Opinia publiczna – ogół poglądów , ocen i sądów wyrażanych przez członków społeczeństwa [lub grupy] dotyczących spraw publicznych (np. funkcjonowania państwa i jego podstawowych instytucji.) lub społecznych (jeżeli są w sferze zainteresowań ugrupowań politycznych) [lub ujęcie podmiotowe – grupa ludzi wyrażająca oceny i sądy na temat spraw publicznych i społecznych, jeżeli są w sferze zainteresowań ugrupowań politycznych.]	Za pełną definicję – 1 pkt	
28.1.a	Amerykanie, Francuzi	1 pkt – za jeden naród	0 – 2
28.1.b	Rosjanie	1 pkt	0 – 1
28.1.c	Cyganie	1 pkt	0 – 1
28.2.a	Na przykład: - są obciążeni historią (II wojna św.), - obawa przed utratą własności przez Polaków (ziemi, zabudowań, przedsiębiorstw).	2 pkt – za 2 powody 1 pkt – za 1 powód	0 – 2
28.2.b	Na przykład: - utrzymują kontakty gospodarcze, - kontakty osobiste z Niemcami.	2 pkt – za 2 powody 1 pkt – za 1 powód	0 – 2
28.3.a	- Czesi – wzrost sympatii [z 0,5 do 1,8];	1 pkt	0 – 4
	- Litwini – spadek sympatii [z 0,9 do 0,7 w latach 1991 do 1996, utrzymanie status quo w latach 1996 do 2002];	1 pkt	
	- Rosjanie – wzrost sympatii [z 0,4 do 0,5] lub spadek [z 0,4 do 0,2] i wzrost [z 0,2 do 0,5];	1 pkt	
	- Niemcy [z Zachodu, RFN] – wzrost sympatii [z 0,9 do 1,1]	1 pkt	
28.3.b	- Białorusini – wzrost sympatii [z 0,1 do 0,3 i w latach 1991-96 utrzymywanie się „status quo”],	1 pkt	0 – 4
	- Cyganie – wzrost sympatii [spadek niechęci, z -1,7 do -0,8];	1 pkt	

Nr zadania	Model odpowiedzi	Schemat punktowania	
		Zasady przyznawania punktów	Punkty za zadanie
	- Żydzi – spadek sympatii [z -0,2 do -0,3 lub w latach 1991 do 1996 wzrost sympatii, z -0,2 do 0,1 i w latach 1996 do 2002 spadek z 0,1 do -0,3 (muszą wystąpić te dwa elementy);	1 pkt	
	- Niemcy [w Polsce] – spadek sympatii [z 0,9 do 0,8].	1 pkt	

Temat 1

I. Treść pracy		0 – 34 pkt
A. Przedstawienie polityki władz polskich wobec mniejszości narodowych i etnicznych w latach 1945-1989: np.		
1) dostrzeżenie różnic w postępowaniu władz.	1 pkt	
2) logiczna periodyzacja lub wskazanie momentów przełomowych	1 pkt	
B. Ocena polityki władz polskich:		
1) dokonanie oceny	1 pkt	
2) uwzględnienie kontekstu międzynarodowego,	1 pkt	
3) odwołanie do sytuacji wewnętrznej.	1 pkt	
C. Omówienie sytuacji mniejszości narodowych w III Rzeczypospolitej:		
1) politycznej,	2 pkt	
2) społeczno-ekonomicznej,	2 pkt	
3) kulturalno-religijnej,	2 pkt	
4) edukacyjnej.	2 pkt	
D. Omówienie sytuacji mniejszości etnicznych w III Rzeczypospolitej:		
1) politycznej,	1 pkt	
2) społeczno-ekonomicznej,	1 pkt	
3) kulturalno-religijnej,	1 pkt	
4) edukacyjnej.	1 pkt	
E. Odwołanie się do innych, niż występujące w arkuszu, aktów prawnych:		
1) polskich,	1 pkt	
2) międzynarodowych,	1 pkt	

np.: • Konwencji Ramowej o Ochronie Mniejszości Narodowych z 1994 r. (uchwalona przez Radę Europy, podpisanej przez Polskę w 1995 r., ratyfikowana w 2000 r.), • Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych z 1966 r., • Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Praw i Wolności z 1950 r., • Ustawa o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym z 2005r., • ordynacje wyborcze, • inne akty prawne uwzględniające ochronę mniejszości narodowych i etnicznych (np.: kodeks karny przewidujący penalizację przestępstwa na tle etnicznym, ustawa o ochronie danych osobowych, ustawa o radiofonii i telewizji przewidująca uwzględnienie potrzeb mniejszości narodowych i etnicznych).		
F. Wykorzystanie materiałów źródłowych: 1) odwołanie się do materiałów 2) właściwe wykorzystanie	2 pkt 2 pkt	
G. Sformułowanie i uzasadnienie stanowiska w sporze o prawa mniejszości narodowych i etnicznych: 1) przedstawienie własnego stanowiska	1 pkt	
2) argumenty za szczególnymi prawami mniejszości, np.: • prawa do własnej religii, kultury, języka • wyrównanie szans, • prawo do reprezentacji politycznej, • naruszenie zasady równości wobec prawa, • nadmierna reprezentacja polityczna, • wysokie koszty ekonomiczne szczególnych uprawnień.	6 pkt (1 pkt za podanie jednego argumentu, 1 pkt za uzasadnienie każdego argumentu)	
II. Kompozycja Przemyślana, spójna i logiczna struktura pracy, właściwe proporcje.	2 pkt	
III. Język i styl Praca jednorodna stylistycznie, poprawna pod względem gramatycznym, leksykalnym, ortograficznym i interpunkcyjnym.	1 pkt	
IV. Estetyka i czytelność Czytelne pismo, zachowanie akapitów marginesów.	1 pkt	

Temat 2

I. Treść pracy. Charakterystyka stosunku Polaków do mniejszości narodowych i etnicznych, uwzględniająca czynniki:		0 – 34 pkt
A) polityczne		
1)		
- przykład mniejszości narodowej,	1 pkt	
- uzasadnienie wpływu czynnika na stosunek Polaków do wskazanej mniejszości,	1 pkt	
2)		
- przykład mniejszości etnicznej,	1 pkt	
- uzasadnienie wpływu czynnika na stosunek Polaków do wskazanej mniejszości,	1 pkt	
B) prawne		
1)		
- przykład mniejszości narodowej,	1 pkt	
- uzasadnienie wpływu czynnika na stosunek Polaków do wskazanej mniejszości,	1 pkt	
2)		
- przykład mniejszości etnicznej,	1 pkt	
- uzasadnienie wpływu czynnika na stosunek Polaków do wskazanej mniejszości,	1 pkt	
C) społeczno-ekonomiczne		
1)		
- przykład mniejszości narodowej,	1 pkt	
- uzasadnienie wpływu czynnika na stosunek Polaków do wskazanej mniejszości,	1 pkt	
2)		
- przykład mniejszości etnicznej,	1 pkt	
- uzasadnienie wpływu czynnika na stosunek Polaków do wskazanej mniejszości,	1 pkt	
D) historyczne		
1)		
- przykład mniejszości narodowej,	1 pkt	
- uzasadnienie wpływu czynnika na stosunek Polaków do wskazanej mniejszości,	1 pkt	
2)		
- przykład mniejszości etnicznej,	1 pkt	
- uzasadnienie wpływu czynnika na stosunek Polaków do wskazanej mniejszości,	1 pkt	
E) religijno-kulturowe		
1)		
- przykład mniejszości narodowej,	1 pkt	
- uzasadnienie wpływu czynnika na stosunek Polaków do wskazanej mniejszości,	1 pkt	
2)		
- przykład mniejszości etnicznej,	1 pkt	
- uzasadnienie wpływu czynnika na stosunek Polaków do wskazanej mniejszości,	1 pkt	

F) Przedstawienie [i nazwanie] postaw Polaków względem mniejszości narodowych i etnicznych uwzględniająca postawy: - pozytywne, - negatywne.	4 pkt (po 2 pkt za każdą z postaw)	
G) Wykorzystanie zamieszczonych w arkuszu materiałów. - po 1 pkt za każdy z trzech przykładów, - po 1 pkt za umieszczenie każdego z nich we właściwym kontekście.	6 pkt	
II. Kompozycja Przemyślana, spójna i logiczna struktura pracy, właściwe proporcje.	2 pkt	
III. Język i styl Praca jednorodna stylistycznie, poprawna pod względem gramatycznym, leksykalnym, ortograficznym i interpunkcyjnym	1 pkt	
IV. Estetyka i czytelność Czytelne pismo, zachowanie akapitów marginesów	1 pkt	